

Kráľ tmy (<i>Johann Wolfgang Goethe</i>)	134
Viliam Tell (<i>Friedrich Schiller</i>)	137
Putovanie Childa Harolda (<i>George Noel Gordon Byron</i>)	148
Havran (<i>Edgar Alan Poe</i>)	159
Jama a kvvadlo (<i>Edgar Alan Poe</i>)	162
Chrám Matky Božej v Paríži (<i>Victor Hugo</i>)	166
Plková dáma (<i>Alexander Sergejevič Puškin</i>)	175
Máj (<i>Karel Hynek Macha</i>)	181
Babička (<i>Božena Němcová</i>)	190
SLOVENSKÁ ROMANTICKÁ LITERATÚRA	
Kde leží naša bieda (<i>Ľudovít Štúr</i>)	206
Matúš Trenčiansky (<i>Ľudovít Štúr</i>)	209
Marína (<i>Andrej Sládkovič</i>)	216
Detvan (<i>Andrej Sládkovič</i>)	224
Zakliata panna vo Váhu a divný Janko (<i>Janko Kráľ</i>)	230
Kvet (<i>Janko Kráľ</i>)	239
Mor hol! (<i>Samo Chalupka</i>)	242
Smrť Jánošíkova (<i>Ján Botto</i>)	247
Margita a Besná (<i>Ján Botto</i>)	256
Reštaurácia (<i>Janko Kalinčiak</i>)	260
Olejčár (<i>Josef Miloslav Hurban</i>)	265

GILGAMESĚ

Starobabylonský epos, najstarší staroveký epos v literatúre (asi 3 000 rokov pred n. l.).

Opisy tohto eposu zo 7. stor. pred n. l. sa našli pri výkopávkach v Mezopotámii v r. 1848.

Až roku 1862 anglický vedec G. Smith rozlíštil text jedenástej tabuľky, na ktorej sa nachádzal príbeh o potope sveta.

Príbehy o uruckom kráľovi sa najprv uchovávali ústnym podaním ako spevy, neskôr sa do sumerčiny zapísali ako samostatné príbehy, napr. Gilgames a Chumbaba. Okrem sumerskej verzie existuje starobabylonská, akkadská, etetská, asýrska atď. Konečná, dodnes zachovaná verzia, je z 12. stor. pred n. l.

Epos prináša **témy**, ktoré nájdeme aj v iných starovekých literárnych pamiatkach, napr. potopu sveta alebo stvorenie človeka z hlíny božou rukou.

Dej sa odohráva v meste Uruk (dnes Varka v Iraku, biblický Erech), nachádzajúceho sa na ľavom brehu Eufratu. Bolo to rozlohou najrozsiahlejšie mesto staroorientálnej ranej doby, historické výkopácky majú rozlohu šesť kilometrov štvorcových (okrem iných pamiatok archeológovia odkryli rozsiahly chrám zasvätený bohyni Ištar). Uruk je mestom, kde pravdepodobne vzniklo prvé obrázkové písmo na svete.

Autor: anonymný

■ **Útvar:** staroveký hrdinský epos.

■ **Kompozícia:** V asýrskej verzii sa skladá z **prológu** a **štyroch častí**. Na **12 tabuľkách** je niekoľko samostatných príbehov a príhod, ktoré spája hlavná postava – kráľ Gilgames. Rozdelenie príbehov na dvanásť tabuľiek je podľa členenia solárneho roka (Sumeri boli objaviteľmi kalendára s dvanásťmi mesiacmi). Predpokladá sa, že epos mal 3 600 veršov, ale zachovala sa len tretina. Epos bol zapísaný v **sumerčine klinovým písmom**.

Sumerčina je najstarším písomným jazykom na svete, v období okolo 3 000 rokov pred n. l. sa používala od dnešného Bagdadu po Perzský záliv (pozdĺž riek Eufrat a Tigris). Sumerké klinové písmo sa vyvinulo zo staršieho obrázkového písma. Jednotlivé znaky sa vryli na hlinené tabuľky, ktoré sa vypalovali ako keramika. Sumerké znaky už mali aj rôzne fonetické značky, viacvýznamové slová odlišovali spôsobom na-

písania znaku, odlišovali sa napr. predpony a prípony, nebolo to teda len obrázkové písmo, ale „ideografcko-slabičné písmo“.

■ **Dejová línia:** Všetky príbehy sú o uruckom kráľovi, synovi bohyně a človeka, Gilgamešovi, ktorý chce presláviť svoje meno a stať sa nesmrteľným. Núti obyvateľov mesta Uruk ťažko pracovať na budovaní hradieb, až sa vzbúriť a požiadajú bohov o pomoc. Bohyňa Aurruru stvorí divého človeka Enkidu, ktorý svojou silou jediný v celom meste môže premôcť Gilgameša. Nestane sa tak. Po nerozhodnom zápase sa spriatelila a vypravila sa do libanonských hôr, kde dlhú dobu šarapatí nepremožiteľný obor Chumbaba, ktorý sa ukrýva v nepreniknuteľnom cédrovom lese a ktorého pred údermi chráni sedem košiel. Bojújú proti nemu silou i listou, až nakoniec za pomoci boha Sinka ho porazia.

Do Gilgameša sa zakúbi bohýňa Istar, mocná a nebezpečná pre toho, kto jej lásku odmieta. Za trest privoľá na Gilgameša nebeského býka, s ktorým musia Gilgameš a Enkidu bojovať. Býka zabijú, ale vyvolajú hnev bohov, ktorí vyrieknu rozsudok: Kto nemá v žilách krv bohov, zomrie! Enkidu ochoríe na zhubnú nemoc a umiera. Nepomôže mu ani matka Gilgameša, bohýňa Ninsun, ani ona nemôže zasiahnuť proti vôli bohov.

Gilgameš sa nechce zmieriť so stratou priateľa, prichádza k bráne do podsvetia a volá ho. Nakoniec sa s ním stretne a to, čo mu povie o svete mŕtvych, Gilgameša vystraší natoľko, že sa začne báť smrti a túži po nesmrteľnosti, ktorú mohli dosiahnuť len bohovia. Rozhodne sa putovať hoc aj na kraj sveta a nájsť tajomstvo nesmrteľnosti.

Iba jeden človek sa stal nesmrteľným, a to ten, ktorý za pomoci bohov prežil potopu sveta. Utanapištim býva na púšti za Morom smrti, na ktorom je prievozníkom Uršanabi. Cestu mu ukáže krčmárka Siduri, ktorá nalievala bohom. Siduri mu dá poučenia, ako si užiť ľudský život, aby bol človek šťastný, ale Gilgamešovi sa máli život človeka.

Utanapištim mu zdôrazní, že človek sa smrti nevyhne, ale predsa mu rozpovie, ako prežil potopu sveta, poradí mu, ako premôcť spánok, ktorý je bratom smrti, a povie mu o rastlinke, ktorá sa nachádza na dne oceánu a ktorá môže i starcovi prinavrátiť mladosť. Ale Gilgameš neporazí brata smrti a tvrdo zaspí, rastlinku mu zje had. Musí sa vrátiť s prievozníkom naspäť.

Prievozník Uršanabi je nadšený, keď vidí mesto Uruk a chváli Gilgameša za slávne činy, vyzýva ho, aby prijal osud všetkých ľudí, lebo

už sa stal nesmrteľným svojimi činními a slávou svojho mena, ktoré i my dnešní ľudia poznáme.

Postava

Gilgameš – je hlavným hrdinom všetkých príbehov. Podľa mnohých prameňov bol historickou osobnosťou, uvádza sa v sumerskej listine kráľov v rámci I. uruckej dynastie ako piaty panovník po potope sveta.

Literárny Gilgameš je synom uruckého kráľa Lugalbanda a bohyně Ninsun. *Po matke bol z dvoch tretín bohom a po otcovi z jednej tretiny človekom. Bol to krásny muž, vysoký, ramanatý, kučeravé vlasy mal spletené do vrkočov, bohovia mu dodali odvahu a silu, žiaden nepriateľ mu neodolal. Od boha múdrosti dostal dôvtip, nič prítomné ani minulé mu nebolo neznáme a vyrovnal sa aj siedmim mudrcom. Patrili mu všetky ženy v meste a všetci muži mu museli slúžiť. Jednu jediná chybičku mal – bol smrteľný ako každý iný človek.*

Gilgameš je prísny kráľ mesta Uruk, vyžaduje od ľudí veľa práce, musia stavať hradbu.

Divý muž Enkidu sa nestane jeho premožiteľom, ale priateľom, s ktorým vykoná slávny čin – zbavia ľudí zla, ktoré rozsieva obluda Chumbaba. Gilgameš úprimne smúti nad smrťou priateľa. Keď mu Enkiduov duch porozpráva o podzemskej ríši, zlakne sa smrti a hľadá jedineho nesmrteľného človeka, ktorý prežil potopu sveta – Utanapištimu. Nič však nedosiahne. Keď bohovia stvorili človeka, sebe udelili večný život, ale človeka urobili smrteľného. Od kvality života človeka záleží, či po smrti sa jeho meno stane nesmrteľným ako Gilgamešovo.

Dej a ukážky

1. *Kráľ Gilgameš: Gilgameš a mohutná hradba Uruku. (Tabuľka prvá a druhá)*

Gilgameš sa stal kráľom nad mestom Urukom z vôle a milosti bohov, a to ako piaty vládca od čias, čo pôda vsiakla do seba vodu z potopy sveta. Pred ním tam vládol Rybár Dumuzi, pred ním zas Pastier Lugalbanda, pred ním bojovník Enmerkar. Prvým uruckým kráľom bol Syn sinka Meskiagašer. Všetkých svojich predchodcov chcel Gilgameš prevýšiť mocou i vládnymi činními a do pamäti budúcich vekov chcel vstúpiť s prívmením Hrdina.

Nikto na celej tej veľkej plochej doske, čo pláva na vesmírnom mori a čo sa volá Zem, sa nemohol Gilgamešovi rovnat. Sami bohovia našli v ňom zaľúbenie, keď ho zo smrteľného muža Lugabandmu porodila jeho božská matka Ninsun. Boh šhka Šamaš ho obdaroval krásou; postavu mal vysokú jedenašť laktov, deväť piadl me-nal okolo hrude, zdobili ho dlhé kučeravé vlasy spletené do vŕchočov, z jeho mužnej tváre vyžaroval pôvab. Boh búrky Adad mu dal odvahy a sily; krok mal stá divý byk, nikdy neklesal na mysl i neslabol na tele vo dne ani v noci, úderu jeho zbrane nepriateľ neodolal. Boh múdrosťi Ea mu daroval rozum; poznal všetky prítomné a minulé veci na svete, nič mu neostalo skryté, dôvtip a úsudok mal ako sedemno mužcov, čo pred dávnyimi vekmi naučili ľudí vedam a umeniam. Bohaté dary mu dali do vtenka aj iní bohovia; žil teda plným a bujarým životom v nádherom paláci, patrili mu všetky ženy a slúžili mu všetci muži z jeho veľkého mesta, všetkým opýšval v najhojnejšej miere. Len jedno mu chýbalo k úplnej blaženosti.

Po matke bol Gilgameš boh, a to z dvoch tretín; po otcovi ostal však z jednej tretiny človek. Bol teda smrteľný. Hrdinom sa Gilgameš isteže mohol stať. O tom nebolo pochyb. Lenže Gilgameš sa chcel stať aj nesmrteľným.

Trydou rukou vládol unuckému ľudu. Rozkázal vystavať tridsať laktov vysokú a tridsať laktov širokú hradbu z pálených tehál. Bol netrepehlivý a zdalo sa mu, že rastliny rýchlejšie rastú ako jeho stavba.

Muž nesmel ísť za svojou manželkou, milencem za milenkou, ani hrdinský vojak, čo bol teraz len dozorcóm, nesmel odložiť príhru a palicu, aby šiel za svojou ženou. To však nebolo všetko: napokon rozkázal aj chlapcom, čo ináč pášili len kozliatka na stepi, a celkom malučkým deťom, aby miesili hlinu a nosili ťažké pecre tehál na stavbu hradby.

Ľudia sa obrátili na bohyniu Aururu – stvoriteľku ľudí – a tá sa nad nimi zmi-
lovala.

Umyla si ruky, odkrojila kus hliny, dala jej podobu človeka a hodila ju na step. Tak sa na stepi narodil muž rovnako silný, ako bol Gilgameš, a bohovia mu dali meno Enkidu.

2. Gilgameš a divý muž Enkidu zo stepi. (Tabuľka druhá, pokračovanie)

Enkidu žil na stepi medzi zvieratami, nepoznal ľudskú potravu, bol nahý, nevidane silný a rýchly ako blesk. Raz ho zbadať istý lovec a veľmi sa ho nalakal. Po porade s otcóm išiel to ohlásit Gilgamešovi. Ten ho pošle do chrámu bohyně Išky Ištar a nariadi mu, aby jednu z jej knážíek doviedol do stepi.

Šesť dní a sedem nocí ostal s ňou potom sám pri nupčiadle, nejedol a nepil, iba sa s ňou rozprával a zabával, ako sa so ženou zabáva muž, taká mu bola milá jej spoločnosť. Keď nastal siedmy deň, vyskočil a pobral sa za zverou; zver sa však pred ním rozprchla. Rozbehol sa za ňou, no nestacil jej v behu. Zostabol na tele, nebol už ako gazela a ani ako šakal, zato však mal ťižby a želanía, a rozum ako človek.

Stáčilo šesť dní a sedemno nocí, aby žena, čo slúžila bohyni Ištare, spravila z dievča zo stepi ľudského tvora.

Dievča zavedie Enkidu do Uruku. Obecie sa a je stravu ľudí. Naraz zje sedem chlebov a vypije sedem džbánov piva. Enkidu sa stretne s Gilgamešom, ktorý už bol snom upozornený na toto stretnutie. Zápas nevedol k ničomu. Obaja boli zrodení z vôle bohov.

Za ruky sa Gilgameš a Enkidu chytili, obidvi sa stá bratia a ľud unucky, čo sa okolo nich zhrkol, v úžase mlčal. Nevedel predsa nikto, že to všetko zariadil nebeský Anu, aby si oddýchol Uruk.

3. Gilgameš a obluda Chumbaba z cédrového lesa. (Tabuľka tretia až piata)

Gilgameš túži vykonať slávny čin. Enkidu by mu rád pomohol, ale pozná silu obludy Chumbabu a vie, že vyľat jeho početné cédre bude veľmi ťažké. Gilgameš si vyzíada požehnanie od svojej matky Ninsun, tá zas prosí boha Šamaša o pomoc pre svojho syna. Začali rúbať cédre a obluda sa zjavila. Mali výhodu, Chumbaba mal obcečenú iba jednu košelu a nie sedem, ktoré by sa nedali prerúbať. Gilgameš sa takmer dal uprosiť, aby sa nad ním zmiľoval.

„Spomeň si, Gilgameš, čo si v Uruku vyhlásil pred tvárou ľudu! Príčina všetkého zla, čo je na svete, nechcíš vykonať? Nie nedaj na jeho slová, never Chumbabovi, nedaruj mu život!“

„Nedobre si hovoril o mne, Enkidu!“ skríkol Chumbaba. „Sluha obyčajný, nádeník za stravu, čo sa vláči za pánom, ako si sa opovážil hovoriť o mne takto?“ Nato zdvihol ruku, aby ho úderom zabil.

Gilgameš však schytil do ruky sekeru, z opasku vytasil meč a v obrane druhá zatiaľ Chumbabovi do šije. Enkidu zatiaľ taktiež; pri treťom údere padol protivník na zem.

Keď sa Chumbaba zvalil, Enkidu mu v hrneve nad urážliou rečou odsekol hlavu. Potom ju spolu s Gilgamešom položili k nohám božského Enlilu, ktorý je vládcom zeme, a hojnou obetou vzdali vďaku bohom.

4. Gilgameš a nebeský byk bohyně Ištary. (Tabuľka šiesta)

Do víťaza Gilgameša sa zahľadela bohynja Ištar. On ale pozná osudy všetkých jej manželov, premenila ich na zvery alebo im ublížila inak. Jej návrh odmieta:

„Náčó by som si tá mal vlastne brat? Si kozub, čo v zime nehrve, si brána neho-tová, čo prepúšťa vietor, si slon, čo srtiasa naložený náklad, si obuv, čo tlačí nohu svojho pána, si mech, z ktorého tečie nosičovi na tvár, si veľký dom, čo tlesní sta-točného muža, si kameň vápený, po ktorom pukajú múry, si smola, čo sa lepi na toho, kto ju nesie, si baran útočný, ktorý nepriateľ bura hradby mesta. Ktorého manželá si verne láhila, ktorý milencem bol s tebou šťastný? Nechcem tá za manželku, zahal sa pláštóm a odíď, nech je ti domovom cesta a manželóm vietor!“

Bohyňa Ištar od svojho otca si vyžiada nebeského boha býka, ale nedovoli, aby zničil celý svet. Enkidu po dlhom boji zamieril mečom na šiju býka a premôže ho. Ištar chystá pomstu.

5. Gilgameš a rozsudok veľkých bohov. (Tabuľka siedma a ôsma)

Gilgameš a Enkidu svojim počínaním urazili bohov. Ištar vzniesla obžalobu:

Ako sa opovážili zničiť takú ozdobu oblohy, akou bol nebeský býk?

Ako sa opovážili vyhubiť na zemi zlo, bez ktorého by sa ľudia blazenosťou rovnali bohom? Obdivujú žiadali potrestať ich za tieto činy smrťou.

Rozsudok znel:

Mocní bohovia rozhodli potom takto: „Vinný či nevinný, dni jeho života sú predsa spočítané. Kto z tých duchov nie je z božského rodu, nech dostane zhubnú nemoc a zomrie!“

Svoje rozhodnutie oznámili bohovia Gilgamešovi za noci zlovestným snom. Keď sa prebudil, nepremohol svoj žiaľ a horké prelieval slzy.

„Brat môj,“ nariekal Gilgameš, „môj môj brati. Preto ma chce zachrániť na úkor môjho brata?“

Enkidu ochorel, bohyňa Ninsan nesmie nič urobiť proti vôli iných bohov. Gilgameš úprimne narieka nad priateľom – Enkidu je mŕtvý.

6. Gilgameš a Enkiduov zostup do podsvetnej ríše. (Tabuľka dvanásť)

Gilgameš prichádza k bráne podsvetia, volá Enkidu. Po chvíli sa Enkidu zjavil. Gilgamešovi padli do podsvetia čarovné predmety od bohyně Ištar a Enkidu sľúbil, že mu ich prinesie. Nešiel a nešiel. Gilgameš poprosil bohov, aby aspoň Enkiduov duch prišiel. Duch sa zjaví, ale nechce prezradiť, čo videl v podsvetí. Na Gilgamešovo naliehanie opíše mu nevábný život po smrti. Keď v meste vypukne mor, veľmi sa naláka smrťou.

„Vertu tak, Gilgameš,“ odvetil Šamaš, „si hrádina i vládca! No dni človeka sú predsa spočítané. Aj kráľ si musí ľahnúť a nikdy viac nevstane. Aj ten, kto zničil zlo, si musí ľahnúť a nikdy viac nevstane. Aj ten, kto konal dobro, musí si ľahnúť a nikdy viac nevstane. Aj ten, kto má silu, aj ten, kto nemá silu, musí si ľahnúť a nikdy viac nevstane. Aj ten, kto pozná budúcnosť, aj ten, kto pozná minulosť, musí si ľahnúť a nikdy viac nevstane. To je osud ľudstva: každý si musí ľahnúť na smrteľné ložko a nikdy viac nevstane!“

Nechce, aby mu tvár rozozráhali červy ako priateľovi:

„Nie! Vyhnem sa smrti a smrť sa mi vyhne! Odbrojím sa mečom a sekerou, levská si oblecím kožu, odídem hoci na koniec sveta. Vrátim sa, až nájdem večný život!“

7. Gilgameš a krcmárka Siduri na samom konci zeme. (Tabuľka deväť a desiat)

Iba jeden človek dostal od boha dar nesmrteľnosti – Utanapištim, ktorý jediný prežil potopu sveta.

Krcmárka Siduri, ktorá naleva bohom nápoje, mu ukáže cestu k prievozníkovi cez vodu smrti a ten mu po dlhých peripetiách sľúbi, že ho dopraví tam, kam chce. Siduri mu dá poučenie do života:

„Život, ktorý hľadáš, nenájdáš,“ rieka Siduri. „Keď veľkí bohovia stvorili ľudstvo, určili ľudstvu los smrti, no večnosť si nechali vo svojich rukách. Iný však život hľadaj, Gilgameš, vypočuj moju radu! Hľadá na svoje blaho, naplň si žiaľúdok, poriadne sa napij, vo dne v noci sa raduj! Každý deň oslavuj sviatok, hoduj a vesel sa od rána do večera a od večera do rána! Hlavu maj vždy umytú a pekné očesanie, dбай o svoje telo a kúp sa vo vode, maj vždy na sebe čisté a bezchybné šaty! Staraj sa o svoje deti, poteš sa s manželkou, maj stále dobrú náladu, starosti nechaj bokom a na smrť zabudni! Tak si počínajú ľudia, to je život určený ľudstvu!“

8. Gilgameš a plavba s Uršanabim cez More smrti. (Tabuľka desiat, pokračovanie)

Zlovestne sa lesklo ako čierne asfalt a desilo mŕtvou nehybnosťou. V tmavom lese na jeho pobreží sa nepohol ani listok, všetko tam bolo mŕtve ako dvár zomrelého, všade vládlo hrobové ticho. Gilgameša zachvátila hrôza a strach mu podlomil kolena, svoj krok však nezastavil.

S veľkými problémami prešiel More smrti, Utanapištim bol prekvapený prítomnosťou človeka. Keď mu Gilgameš povie, že chce večne žiť, dostane odpoveď:

„Smrť sa nevyhneš,“ riekol Utanapištim. „Či azda navuky staviame dom? Navuky pečatíme? Či azda navuky sťupa bratia o podiel delia? Navuky trvá v krajine hnev? Či azda navuky sťupa riekka, navuky záplavu nosť? Nič nie je nemenné na večné časy! Mladý či starý, pán alebo sluha – čo je to platné, keď sa naplní osud? Vo chvíli smrti všetci sú si rovní, každý musí zomrieť, nevie len kedy. To iba veľkí bohovia žijú večne!“

9. Gilgameš a Utanapištimov príbeh o potope sveta. (Tabuľka jedenásť)

Utanapištim mu prezradí tajomstvo: Je jediným človekom, ktorého si boh Ea (boh vód) vyvolil prežiť potopu sveta.

„Muz zo Šuruppaku, Ubaratutuov syn, strni svoj dom a postav si loď! Pusti bohastvo, život vyhládaj, zavrhni majetok, život si zachovaj! Z každého semena z veľho jeden pár do lode uvedi! A tá loď, čo si postavíš, nech má rozmery, ako sa patrí, nech má rovnakú šírku a dĺžku a strechou rovnou ako močiar ju prikryje!“

Zem sa triasla a pukala: napokon praskla ako hrniec.

Celý deň fúkal prudký južný vietor, zártvo dúl a vodami prikrýl horstvá; ako hurhuj bitky napaďal všetko, čo žilo na zemi. Brat už nevidel brata, ľud sa nedalo z výšin neba poznať; plávali na vode ako triesky trstia a priväl im ničii domy ako mraveniská.

Šesť dní a sedem nocí prišlo a potopa zaliata zem. Po čase zbadal končiar hory Nisir a vypustil holubicu, lastovicu a havrana z lode. Havran sa nevrátil, čo znamenalo, že je nablízku suchá zem a loď mohla pristáť.

10. Gilgameš a skúška na nesmrteľný život. (Tabuľka jedenásta, pokračovanie)

Utanapistim Gilgamešovi poradil, aby sa snažil najprv premôcť spánok – brata smrti. Nezvládol to. Spal sedem dní. Aby ho potešil, dá mu rastlinku, ktorá v starobe vráti mladosť, ale aj o tú príde – zje mu ju had.

11. Gilgameš a večné hrdinovo meno. (Tabuľka jedenásta, koniec)

Prievozník privádza Gilgameša do Uruk, chváli mesto i Gilgameša:

„Veľké je to mesto a slávne pre tvoje činy! Veľké veci si vykonal, Gilgameš, nič podobné nevykonal inde nijaký kráľ ani človek. Zabil si Chumbabu, čo bol príčinou -la na tomto svete, vyrúbal si jeho cédre. Zabil si nebeského býka, čo ničil krajinu a prinášal záhubu ľuďstvu. Veľké si tiež poznal veci! Videl si všetko až po hranice zeme, prešiel si všetky stepi a moria, vypátral si tajnosti bohov a priniesol si ľuďom zvesť o potopa sveta. Tvoje útrapy a strasti neboli zbytočné, tvoje konanie nebolo iba váňkom vetra!“

„Život, ktorý som hľadal, som nenašiel,“ riekol na tieto slová Gilgameš. „Márne som vykonal viac ako iní ľudia, márne som aj viac vytrpel. Nemôže nájsť večný život, kto je z ľudského plemena!“

„Nemôže nájsť večný život človek,“ skončil táto reč Uršanabi, „môže si však zachovať večné meno. Svojím dielom si sa stal nesmrteľným, hrdina Gilgameš!“

■ **Forma:** Hrdinský epos má charakter mýtu – vystupujú tu bohovia spolu s ľuďmi, čarovné predmety, zázračná rastlina, ľudia premenení na zvery. Dielo obsahuje časti s veľmi realistickým opisom, dialógom, úvahami i poetickým opismi (napr. potopa).

Použitá literatúra: Zamarovský, V. Bratislava: Perfekt, 2000. ISBN 80-8046-141-4